

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Кафедра економіки і права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з НМР та І

К. Г. Михайльова

”11” червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Господарське право»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Галузь знань–05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність–051 «Економіка»

Освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення»

Статус навчальної дисципліни – обов’язкова

Факультет «Бізнес-управління»

2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Господарське право» для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 051 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка», освітня програма «Бізнес-економіка та її правове забезпечення».

Розробники: кандидат юридичних наук, доцент
Щокіна Олена Олександрівна.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та права

Протокол від 10 вересня 2024 року № 2

Завідувач кафедри економіки та права

Васюренко Л.В.

«10» вересня 2024 року

Схвалено радою факультету «Бізнес управління»

Протокол від 10 червня 2024 року № 5

Голова

Астахов В.В.

« 10 » червня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Господарське право» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Бізнес-економіка та її правове забезпечення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 051 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів освіти розуміння функціонування механізму правового регулювання господарських відносин з метою забезпечення правового господарського порядку, а також сформувати систему наступних програмних компетентностей.

Перелік програмних компетентностей здобувача вищої освіти:

(Інтегральна). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК 15. Здатність аналізувати правові проблеми в економічній діяльності, формувати та обґрунтовувати правові позиції щодо супроводу бізнесу.

СК 16. Здатність виявляти, аналізувати та розв'язувати складні економічні проблеми та задачі, інтегруючи теоретичні знання та практичні навички з економіки та права для забезпечення ефективного функціонування та стратегічного розвитку суб'єктів господарювання.

Завдання: формування у здобувачів освіти: системи теоретичних знань про правове регулювання господарських відносин; умінь використовувати норми чинного господарського законодавства у практичних ситуаціях; навичок використання основної господарсько-правової юридичної термінології.

Обсяг у кредитах– **3 кредити**

Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять	
Повний термін навчання	
денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки:	
3-й	3-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
16	6
Практичні	
14	4
Лабораторні	
-	-
Самостійна робота	
60	80
Індивідуальні завдання	
-	-
Види підсумкового контролю	
залік	залік

Статус дисципліни – обов’язкова

Передумови для вивчення дисципліни:

Головною передумовою є вивчення дисциплін «Теорія права», «Основи економічної теорії. Економічна історія».

Очікувані результати навчання:	Методи навчання (вказати за кожним результатом навчання)	Форми оцінювання/ Засоби діагностики результатів навчання*
Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. (ПРН1)	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія; наочні методи: демонстрація мультимедійної презентації, схем і таблиць; практичні методи: моделювання практичних і професійних ситуацій, ділові ігри.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.

Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). (ПРН 5)	Метод проблемного викладання, пояснення, мозкові штурми, кейс-метод, моделювання практичних і професійних ситуацій, метод дискусії.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.
Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки. (ПРН 7)	Метод проблемного викладання, пояснення, мозкові штурми, кейс-метод, моделювання практичних і професійних ситуацій, метод дискусії.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.
Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави. (ПРН 9)	Метод проблемного викладання, пояснення, мозкові штурми, кейс-метод, моделювання практичних і професійних ситуацій, метод дискусії.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.
Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин. (ПРН 11)	Метод проблемного викладання, пояснення, мозкові штурми, кейс-метод, моделювання практичних і професійних ситуацій, метод дискусії.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.
Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність. (ПРН 18)	Аналіз нормативно-правових актів, пояснення, навчальна дискусія; демонстрація схем і таблиць; моделювання практичних і професійних ситуацій, ділові ігри.	Виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань, задач; усне, письмове, експрес-опитування; тестовий контроль знань; презентація ділової гри, мультимедійної презентації, усна доповідь.
Пояснювати природу та зміст основних правових явищ (ПРН 26)	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія; наочні методи: демонстрація мультимедійної презентації, схем і таблиць; практичні методи: моделювання практичних і професійних ситуацій, ділові ігри.	Усне, письмове, експрес-опитування; виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань або задач; підготовка есе або реферату, усних повідомлень та мультимедійної презентації за тематикою навчальної дисципліни.

Демонструвати необхідність знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права у контексті економічних процесів. (ПРН 27)	Аналіз нормативно-правових актів, пояснення, навчальна дискусія; демонстрація схем і таблиць; моделювання практичних і професійних ситуацій, ділові ігри.	Усне, письмове, експрес-опитування; виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань або задач, проблемних завдань; підготовка есе або реферату, усних повідомлень за тематикою навчального курсу, узагальнення правозастосовної практики.
Вміти виявляти, аналізувати та розв'язувати складні економічні проблеми та задачі, поєднуючи теоретичні знання та практичні навички з економіки та права для забезпечення ефективного функціонування та стратегічного розвитку суб'єктів господарювання. (ПРН 28)	Аналіз нормативно-правових актів, пояснення, навчальна дискусія; демонстрація схем і таблиць; моделювання практичних і професійних ситуацій, ділові ігри.	Усне, письмове, експрес-опитування; виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань або задач, проблемних завдань; підготовка есе або реферату, усних повідомлень за тематикою навчального курсу, узагальнення правозастосовної практики, підготовка локальних нормативних актів.

Засоби діагностики результатів навчання:

* Поточна діагностика результатів навчання здійснюється за допомогою наступних методів і форм роботи: усне, письмове або експрес-опитування; виконання здобувачами практично орієнтованих ситуаційних завдань або задач, проблемних завдань; тестовий контроль знань; підготовка есе або реферату, усних повідомлень за тематикою навчального курсу; підготовка мультимедійної презентації; узагальнення правозастосовної практики.

- періодична (обов'язкова) діагностика здійснюється у формі виконання студентами письмових тестових контрольних робіт та індивідуального завдання.

- підсумкова діагностика результатів навчання здійснюється у формі заліку.

Мова навчання: державна (українська).

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Господарське право України: мета, предмет, метод, джерела.

1.1. Мета, предмет та метод господарського права України.

1.2. Джерела господарського права України.

1.3. Основні принципи правового регулювання господарських відносин.

1.4. Поняття, ознаки та види господарських відносин.

1.5. Поняття та види господарської діяльності.

Тема 2. Суб'єкти господарювання та їх організаційно-правові форми.

2.1. Суб'єкти господарювання: поняття, ознаки та класифікація.

2.2. Фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності.

2.3. Господарські організації. Підприємства та їх види.

- 2.4. Організаційно-правові форми господарських організацій.
- 2.5. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів господарювання.
- 2.6. Корпоративне право. Господарські організації корпоративного типу.

Тема 3. Майнова основа господарювання.

- 3.1. Поняття та види майна суб'єкта господарювання.
- 3.2. Джерела формування майна суб'єктів господарювання.
- 3.3. Речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління.
- 3.4. Правове регулювання оцінки майна.

Тема 4. Господарські зобов'язання. Господарський договір.

- 4.1. Поняття господарських зобов'язань, їх види та загальна характеристика.
- 4.2. Підстави виникнення та припинення господарських зобов'язань.
- 4.3. Загальні умови виконання господарських зобов'язань.
- 4.4. Господарський договір: поняття та види.
- 4.5. Істотні умови господарських договорів.

Тема 5. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.

- 5.1. Поняття, мета та принципи господарсько-правової відповідальності.
- 5.2. Підстави господарсько-правової відповідальності. Господарське правопорушення, його склад.
- 5.3. Господарські санкції: поняття і види.

Тема 6. Державне регулювання господарської діяльності.

- 6.1. Поняття, мета та значення державного регулювання економіки.
- 6.2. Економічна політика держави, її напрями. Державна регуляторна політика.
- 6.3. Засоби державного регулювання господарської діяльності.
- 6.4. Ліцензування господарської діяльності.
- 6.5. Технічне регулювання і стандартизація.

Тема 7. Правове регулювання відносин банкрутства.

- 7.1. Законодавство про банкрутство.
- 7.2. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.
- 7.3. Судові процедури у справі про банкрутство.
- 7.4. Черговість задоволення вимог кредиторів

Тема 8. Правові засади захисту економічної конкуренції.

- 8.1. Поняття економічної конкуренції.
- 8.2. Правовий статус Антимонопольного комітету України.
- 8.3. Загальна характеристика правопорушень у сфері конкуренції.
- 8.4. Недобросовісна конкуренція, її форми.
- 8.5. Поняття суб'єктів природних монополій та суміжних ринків.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла	ін	с.р.		л	п	ла	інд	с.р.

				6	д					6		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Господарське право: мета, предмет, метод, джерела	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Тема 2. Суб'єкти господарювання та їх організаційно-правові форми	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 3. Майнова основа господарювання	12	2	2	-	-	8	14	2	2	-	-	10
Тема 4. Господарські зобов'язання. Господарський договір	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	10	2	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Державне регулювання господарської діяльності.	12	2	2	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 7. Правове регулювання відносин банкрутства	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Правові засади захисту економічної конкуренції	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом	90	16	14	-	-	60	90	6	4	-	-	80
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	90	16	14	-	-	60	90	6	4	-	-	80

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/ заочна
1	Тема 1. Господарське право: мета, предмет, метод, джерела	2/-
2	Тема 2. Суб'єкти господарювання та їх організаційно-правові форми	2/2
3	Тема 3. Майнова основа господарювання	2/2
4	Тема 4. Господарські зобов'язання. Господарський договір	2/-
5	Тема 6. Державне регулювання господарської діяльності	2/-
6	Тема 7. Правове регулювання відносин банкрутства	2/-
7	Тема 8. Правові засади захисту економічної конкуренції	2/-

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна/ заочна
1	Тема 1. Господарське право: мета, предмет, метод, джерела	8/10
2	Тема 2. Суб'єкти господарювання та їх організаційно-правові форми	8/10
3	Тема 3. Майнова основа господарювання	8/10
4	Тема 4. Господарські зобов'язання. Господарський договір	8/10

5	Тема 5. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання	8/10
6	Тема 6. Державне регулювання господарської діяльності	8/10
7	Тема 7. Правове регулювання відносин банкрутства	6/10
8	Тема 8. Правові засади захисту економічної конкуренції	6/10

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) не передбачено у змісті освітньої компоненти.

7. Методи навчання

Лекції та практичні заняття проводяться з використанням наступних методів навчання:

- пояснювально-ілюстративний;
- проблемний;
- дослідницький

та супроводжуються мультимедійними презентаціями.

Під час практичних занять у навчальному процесі використовуються наступні методи: дискусії, моделювання практичних і професійних ситуаційних завдань і задач, ділові ігри.

При організації самостійної роботи студентів перевага надається опрацюванню наукової літератури, розв'язанню практичних завдань, підготовці реферету, есе, доповіді, мультимедійної презентації, із подальшим публічним виступом у групі.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з дисципліни проводиться за такими формами:

а) *під час практичних занять:*

- опитування (усне, письмове, експрес-опитування) або тестовий контроль знань здобувачів освіти;
- оцінка виконання практичних ситуаційних завдань під час заняття;

б) *за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):*

- оцінка виконання домашніх завдань;
- презентація індивідуальних завдань;
- обговорення матеріалів для самостійного опрацювання з поставленого питання.

Підсумковий контроль має за мету перевірити та оцінити рівень знань програмного матеріалу, умінь використовувати їх для вирішення практичних завдань, а також рівень оволодіння теоретичними знаннями та практичними вміннями та навичками в обсязі вимог навчальної програми. Підсумковий контроль проводиться у вигляді заліку.

9. Критерії оцінювання результатів навчання:

Таблиця 9.1 – Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролів

Вид контролю	Кількість балів
Поточний контроль:	
опитування;	5 балів за 1 Тему
реферати;	5 балів за 1 реферат
есе;	2 бали за 1 есе
тестування;	Згідно набраних балів за правильні відповіді

розв'язання практичних завдань, задач	10 балів за практичне завдання або задачу
<i>Разом за поточний контроль</i>	Максимум 70 балів
Підсумковий контроль:	
тестування	Згідно набраних балів за правильні відповіді
розв'язання практичних завдань, задач	30
підготовка відповіді на екзаменаційне питання	30
<i>Разом за підсумковий контроль</i>	Максимум 30 балів

Загальний рейтинг здобувача за навчальною дисципліною визначається шляхом додавання балів, отриманих за результатами поточного контролю.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Разом поточний контроль								Поточний контроль	Підсумковий контроль	Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	10	10	10	10	10	70	30	100

Шкала оцінювання

<i>За національною шкалою</i>	<i>Кількість балів</i>
Зараховано	90–100
Зараховано	70–89
Зараховано	50–69
Не зараховано	25–49
Не зараховано	0–24

11. Рекомендовані літературні джерела

Основна

1. Щербина В. С., Рєзнікова В. В. Господарське право (Загальна частина): Підручник. Київ: Ліра-К. 2023. 588 с.
2. Мілаш В.С. Господарське право: Навч. посіб. для підготовки до іспитів. 8-е вид., змін. Харків: Право, 2024. 400 с.
3. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.]; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2024. 584 с.

Додаткова

1. Гарагонич О. В. Господарська правосуб'єктність акціонерних товариств: проблематика теорії і практики: [монографія]. НАН України, Ін-текономіко-правових досліджень. Київ: АртЕк. 2019. 406 с.
2. Вінник О. М., Шаповалова О. В. Господарське право в умовах цифровізації економіки: навчальний посібник: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. 2020. 295 с.

3. Щокіна О. О. «М'яке право» у системі регулювання корпоративних відносин. *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове вид. 2018. Вип. 2 (14). 13 с. doi: 10.21564/2225-6555.2018.14.149374.

4. Щокіна О. О., Сабадаш І. В., Івашковський Д. В., Федченко Д. І. Процедурарозв'язанняспору в рамках СОТ: досвідУкраїни. *Юридичнийнауковийелектронний журнал*. 2019. № 3. С. 106 –110.

5. Щокіна О. О. Теоретичні проблеми визначення поняття «господарська організація». *Теорія і практика правознавства*: електрон. наук. фахове. вид. 2021. Вип. 2 (20). С. 173 – 188. doi: 10.21564/2225-6555.2021.2.246265.

6. Щокіна О. О. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р. у контексті права, застосовного до зовнішньоекономічних контрактів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 11. С. 208 – 211. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-11/47>.

14. Інформаційні ресурси

1. Навчально-методичне забезпечення дисципліни. URL: <https://test.nua.kharkov.ua/course/view.php?id=303>

2. Електронний репозитарій ХГУ «УНА». URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/>

3. Інтернет-ресурси:

ОфіційнийвебпорталВерховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

ОфіційнийвебпорталПрезидента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

ОфіційнийвебпорталКабінетуМіністрівУкраїни. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційнийвебпортал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

ОфіційнийвебпорталКонституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>

ОфіційнийвебпорталМіністерстваюстиціїУкраїни. URL: <https://minjust.gov.ua/>

ОфіційнийвебпорталНаціонального банку України. URL: <https://portal.bank.gov.ua/>